

A photograph of a calm body of water, likely a lake or bay, with numerous yellow lily pads floating on the surface. In the background, there is a dense line of green trees and a small boat on the water. The sky is overcast.

MERIUPOSKUORIAISEN JA HAPSIVIDAN KARTOITUKSET KAANAANKORVESSA JA MÄNTYLUODOSSA 2024

Jamina Vasama

ALLECO RAPORTTI N:O 18/2024

Alleco Oy

Veneentekijäntie 4, 00210 Helsinki Finland

www.alleco.fi

Otsikko:

Meriuposkuoriaisen ja hapsividan kartoitukset Kaanaankorvessa ja Mäntyluodossa 2024

Päivämäärä:

10.09.2024

Tekijä(t):

Jamina Vasama

Jouni Leinikki (tarkastaminen ja kommentointi)

Julkaisu:

Alleco Oy raportti n:o 18/2024

Julkaisija:

Alleco Oy, Veneentekijäntie 4, 00210 Helsinki, <http://www.alleco.fi>

Viittausohje:

Vasama, J. 2024. Meriuposkuoriaisen ja hapsividan kartoitukset Kaanaankorvessa ja Mäntyluodossa 2024. Alleco Oy raportti n:o 18/2024. Alleco Oy 10.09.2024.

Kansikuva:

Snorklaaja Kaanaankorven rantavesissä © Jamina Vasama, Alleco Oy

Raportti sisältää Bing Maps satelliittikuva-aineistoa 9/2024

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo.....	2
1 Johdanto	3
2 Tutkimusalue ja menetelmät.....	3
2.1 Tutkimusalue	3
2.2 Menetelmät	4
3 Tulokset.....	5
3.1 Kaanaankorpi	5
3.2 Mäntyluoto.....	6
4 Tulosten tarkastelu	7
5 Lähdeluettelo.....	8
6 Liitteet	9
6.1 Liite 1. Lajisto ja luontotyytit pisteillä	9

1 JOHDANTO

Alleco Oy kartoitti Kaanaankorven teollisuusalueen ja Mäntyluodon sataman laajennuksen suunnittelualueilla meriuposkuoriaisen (*Macrolea pubipennis*, NT) ja sen pääravintokasvin hapsividan (*Stuckenia pectinata*) esiintymistä elokuussa 2024. Työn suunnittelun pohjalla oli Alleco Oy:n syksyllä 2023 suorittamat kartoitukset alueella (Tolonen; Vasama; & Leinikki, 2023).

Meriuposkuoriainen elää koko elämänsä veden alla matalissa murtovesilahdissa. Laji käyttää tärkeimpänä ravintokasvinaan hapsivitaa (*Stuckenia pectinata*) sekä lisäksi ahvenvitaa (*Potamogeton perfoliatus*) ja ärviöitä (*Myriophyllum* spp.) (Saari, 2007). Meriuposkuoriaisen toukat ja kotelot kiinnittyvät ärviän juuriin.

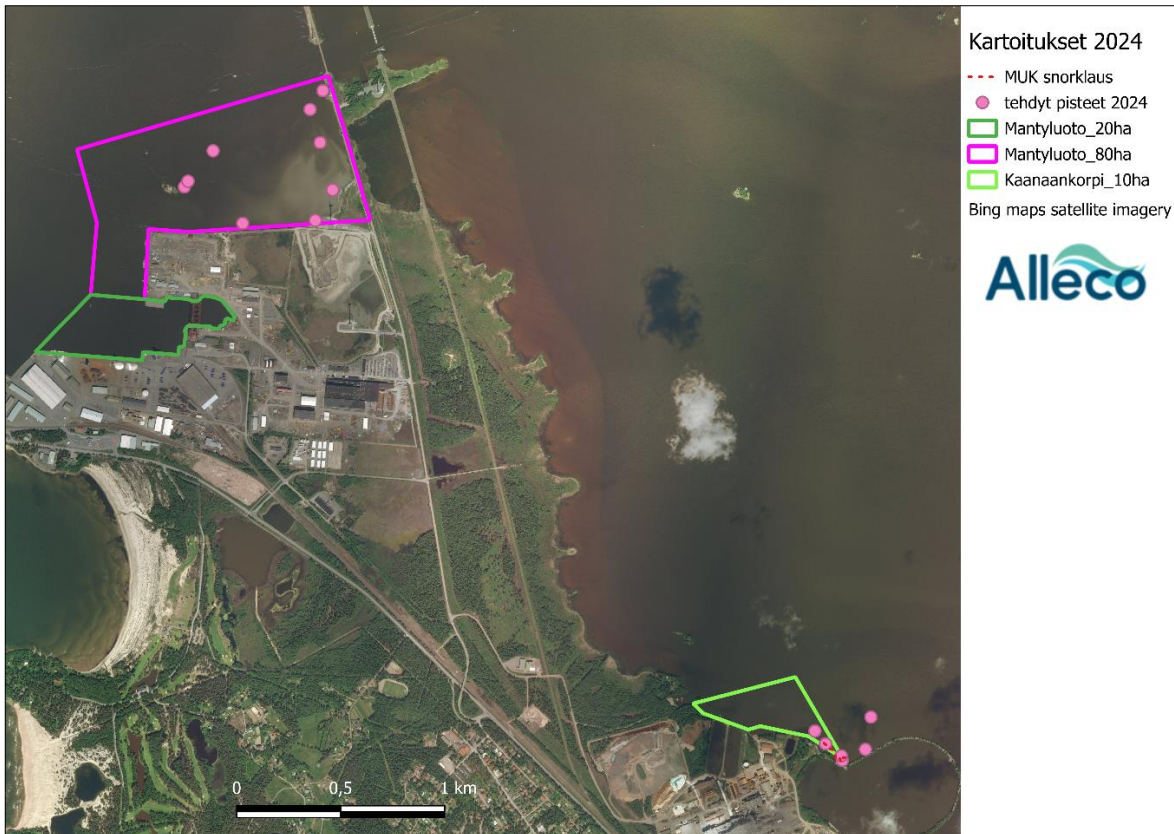
Meriuposkuoriainen on rauhoitettu koko maassa luonnonsuojeluasetuksella (LSA 1997/160, liite 2a 2021/521). Lisäksi se kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen II lajeihin sekä samaisen liitteen Suomen Natura 2000 – lajeihin (Suomen lajitietokeskus).

Tässä raportissa esitetään kartoitustulokset ja havaitut luontotyypit alueella. Tutkimuksen tilasi Terhi Korvenpää / Sitowise Oy.

2 TUTKIMUSALUE JA MENETELMÄT

2.1 TUTKIMUSALUE

Tutkimusalueet sijaitsevat Meri-Porissa, toinen Kaanaankorven teollisuusalueen vieressä ja toinen Mäntyluodon sataman edustalla (Kuva 1).

Kuva 1 Kaanaankorven ja Mäntyluodon edustoilla tehdyt kartoitukset syksyllä 2024.

2.2 MENETELMÄT

Kaanaankorvessa kartoitettiin kasvillisuutta heittoharalla ja snorklaamalla. Kartoitustyöt keskitettiin suunnittelualueen kaakkospohjukkaan Kuva 3 (Kuva 1), sillä sieltä tiedettiin aiemman raportin (Tolonen; Vasama; & Leinikki, 2023) pohjalta löytyvän vesikasvillisuutta.

Heittoharalla saadaan tietoa kasvilajeista, niiden karkeasta määrästä ja keskinäisistä osuuksista. Harauksessa vene pysäytetään ja ankkuroidaan. Allecon käyttämään Allure-tiedonhallintaohjelmistoon kirjataan pisteen koordinaatit sekä syvyys. Haraa heitetään veneestä vähintään 5 kertaa tai kunnes uusia lajeja ei enää tule. Menetelmää on käytetty yleisesti etenkin Tammisaaren ja Hangon saariston vesikasvillisuustutkimuksissa (Munsterhjelm, 2005). Havaitut lajit ja niiden suhteellinen osuus harausmassasta kirjataan lopuksi Allureen.

Kaanaankorvessa meriuposkuoriaisia etsittiin snorklaamalla alueen kaakkoiskulmalla. Snorklaaja havaitsee hyvin kasveilla kulkevat uposkuoriaiset ja pystyy myös nostamaan ärviän juurineen pohjasta toukkien havaitsemiseksi. Kaanaankorvessa harattiin kuusi pistettä (Kuva 3). Kartoitukset kohdennettiin vuoden 2023 harapisteiden k4 ja k5 lähistölle sekä pengeraltaan reunamille kasvillisuusalueen rajaamiseksi ja lajistoon tutustumiseksi. Pisteet luokiteltiin havaintodatan perusteella Suomen Punaisen kirjan luontotyyppeihin (Kontula & Raunio, 2018).

Mäntyluodon alueella kartoitettiin kasvillisuutta yhdeksällä pisteellä haraamalla sekä osittain myös kahlaamalla sillä alue oli paikoin liian matala kumiveneellä ajoon (Kuva 2).

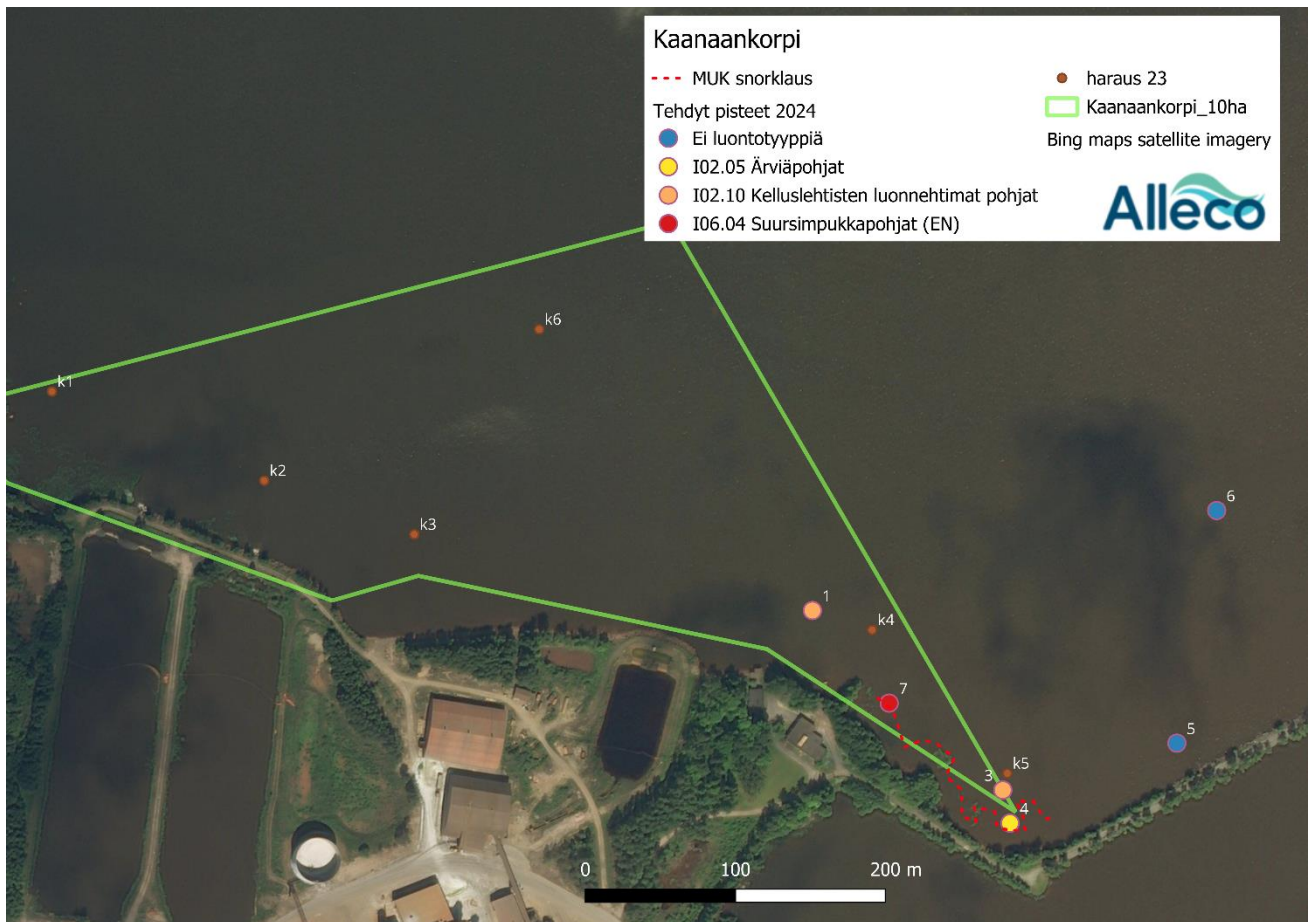
Kuva 2 Mäntyluodon alueella kahlattiin ja kartoitettiin. Kuva: Anni Malinen / Alleco Oy.

Kartoitukset suorittivat Jamina Vasama ja Anni Malinen 27.-29.8.2024. Harauspisteiden sijainnit, syvyydet sekä havaitut lajit ja luontotyypit on esitetty tämän raportin liitteessä 1.

3 TULOKSET

3.1 KAANAANKORPI

Kahdella ulommaisella pisteellä (5 ja 6) ei havaittu ollenkaan kasvillisuutta eikä siis voitu luokitella mihinkään luontotyyppiin (Kuva 3). Aivan penkereen pohjukassa (pisteet 3 ja 4) kasvaa yksittäislaikuittain luontotyyppiin I02.05 Ärviäpohjat (LC) muodostavaa tähkä-ärviää (*Myriophyllum spicatum*) sekä uistinviitaa (*Potamogeton natans*) ja ulpukkaa (*Nuphar lutea*), jotka muodostavat luontotyyppiin I02.10 Kelluslehtisten luonnehtimat pohjat (LC) (Kontula & Raunio, 2018). Kelluslehtisiä kasvoi myös pisteellä 1.

Kuva 3 Kaanaankorven luontotyypit.

Ärviöiden joukossa kasvoi hieman ahvenvitaa (*Potamogeton perfoliatus*) ja yksi tupsu hapsivitaa, jotka ovat kaikki meriuposkuoriaisen ravintokasveja. Alueella snorklattiin sen vuoksi uposkuoriaisten löytämiseksi (Kuva 3). Snorklauksessa ei havaittu yhtäkään uposkuoriaista eikä niiden toukkakoteloita ärviän juuristossa.

Snorklauksessa havaittiin kuitenkin kaislikon ja ruovikon edustalla erittäin uhanalaista (EN) I06.04 Suursimpukkapohjat -luontotyyppiä. Pisteellä 7 ja sen ympäristössä oli 15–20 kappaletta suursimpukoita neliometrillä. Pisteen 7 syvyys oli 0,6 m ja simpukat olivat kivikon raoissa pehmeällä pohjalla. Ranta syvenee nopeasti ja muuttuu pehmeäksi ja on todennäköistä, että suursimpukkapohja jatkuu pidemmälle. Vuoden 2023 raportissa alueella suursimpukan kuoria löytyi harauksessa myös pisteeltä k6 (Tolonen; Vasama; & Leinikki, 2023).

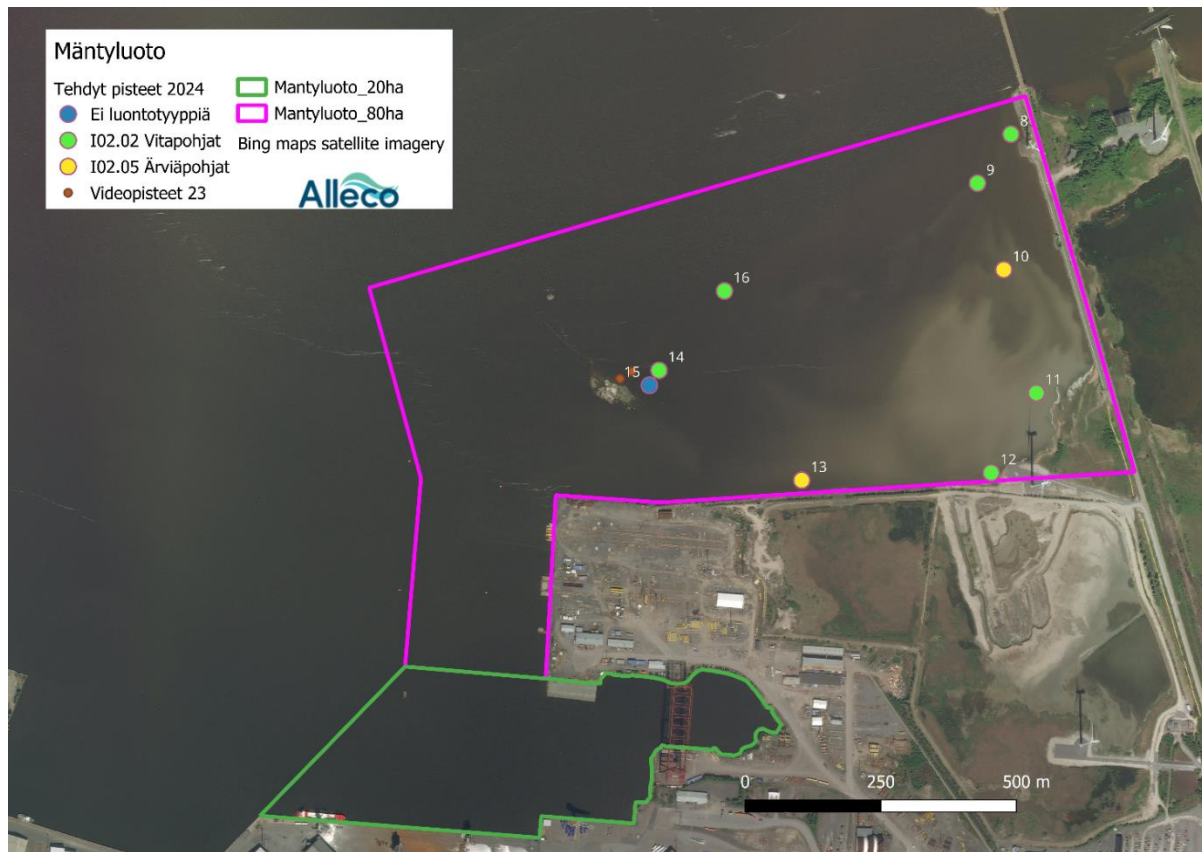
3.2 MÄNTYLUOTO

Mäntyluodon kaavoitusalueelle tehtiin yhdeksän kartoituspistettä (Kuva 4). Kartoituksesta jätettiin pois satama-alue, siellä ei arvioitu olevan kasvillisuutta ihmisen muokkaaman luonteen ja syvyyden vuoksi.

Mäntyluodon kartoitusalue oli itä- ja eteläreunoiltaan hyvin matala, paikoitellen alle 0,25 metriä syvä. Alue oli hienoa hiekkapohjaa, suurimmaksi osaksi kasvillisuudetonta, paikoitellen alueella kasvoi ahvenvitaa ja tähkä-ärviää yksittäisinä puskina. Aivan pohjukassa pisteellä 11 kasvoi

hentovitaa (*Potamogeton pusillus*) harvana kasvustona (Kuva 4). Meriuposkuoriaisia ei havaittu Mäntyluodossa.

Mäntyluodon pisteistä 6 luokiteltiin Suomen Punaisen kirjan (Kontula & Raunio, 2018) luontotyyppiin I02.02 Vitapohjat (LC) ja kaksi pistettä luontotyyppiin I02.05 Ärviäpohjat (LC) (Kuva 4). Pisteeltä 15 ei saatu haraan yhtään kasvia ja siksi se ei saanut luontotyyppiä.

Kuva 4 Mäntyluodon luontotyypit.

4 TULOSTEN TARKASTELU

Kartoituksissa ei havaittu meriuposkuoriaisia kummallakaan alueella ja hapsivitaa löytyi yksi kasvi Kaanaankorven edustalta. Myöskään muita Suomessa esiintyviä uposkuoriaislajeja (*M. mutica* ja *M. appendiculata*) ei havaittu.

Kaanaankorven ja Mäntyluodon kartoitusalueilla kasvoi laikuittain ärviää ja ahvenvitaa, joiden muodostamat luontotyypit on luokiteltu säilyviksi (LC). Muutoin pohja on kasvitonta. Käytetyillä kartoitusmenetelmillä ei saada tietoa pehmeiden pohjien pohjaeläimistöstä eikä kasvittomia pohjia voida siksi luokitella tarkempiin luontotyyppiin.

Mäntyluodon aluetta ei pidetty sopivana esiintymisalueena meriuposkuoriaiselle sen avoimuuden, rehevöityneisyyden ja jatkuvasti liikkeessä olevan hiekan takia. Alueen pohjukka oli liian matala ja keskikohdat taas liian syviä. Myös oletettavasti sataman sekä aallokkoisuuden aiheuttama turbiditeetti ei ole uposkuoriaiselle soveltuvaa.

Porin kaupungin kaavoitussuunnitelmassa alueet täytetään maamassoilla, jolloin koko vedenalainen luonto tuhoutuu. Kaanaankorven edustalla havaittiin Suomen Punaisen kirjan (Kontula & Raunio, 2018) erittäin uhanalaista I06.04 Suursimpukkapohjaa vuoden 2024 kartoituksissa että mahdollisesti myös vuonna 2023. Suosittelemme luontotyyppin kartoituksia alueella.

5 LÄHDELUETTELO

Kontula, T. & Raunio, A. (2018). *Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset*. Helsinki: Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö.

Munsterhjelm, R. (2005). *Natural succession and human-induced changes in the soft-bottom macrovegetation of shallow brackish bays on the southern coast of Finland*. Walter and Andree de Nottbeck Foundation.

Saari, S. (2007). *Meriuposkuoriaisen, *Macrolea pubipennis* (Coleoptera: Chrysomelidae), levinneisyys ja elinympäristövaatimukset Espoonlahdessa*. Bio- ja ympäristötieteiden laitos. Helsingin Yliopisto.

Suomen lajitietokeskus. (9. 9 2024). Noudettu osoitteesta <https://laji.fi/>

Tolonen, V.; Vasama, J. & Leinikki, J. (2023). *Vedenalaiset luontoarvot Kaanaankorven, Mäntyluodon ja Tahkoluodon alueilla 2023*. Alleco Oy, Alleco Raportti n:o 36/2023.

6 LIITTEET

6.1 LIITE 1. LAJISTO JA LUONTOTYYPIT PISTEILLÄ

piste	lat	lon	syvyys (m)	lajisto (runsaampi ensin)	LuTu
1	61,58241	21,56091	1,3	<i>Nuphar lutea</i> , <i>Myriophyllum spicatum</i>	I02.10 Kelluslehtisten luonnehtimat pohjat
3	61,58143	21,56348	1,6	<i>Potamogeton natans</i>	I02.10 Kelluslehtisten luonnehtimat pohjat
4	61,58143	21,56354	0,9	<i>Myriophyllum spicatum</i>	I02.05 Ärviäpohjat
5	61,58180	21,56561	1,9	Ei lajihavaintoa	Ei luontotyyppiä
6	61,58321	21,56587	2,9	Ei lajihavaintoa	Ei luontotyyppiä
7	61,58190	21,56197	0,6	suursimpukoita 15-20 kpl neliometrillä	I06.04 Suursimpukkapohjat (EN)
8	61,60817	21,51164	0,6	<i>Potamogeton perfoliatus</i> , <i>Stuckenia pectinata</i>	I02.02 Vitapohjat
9	61,60731	21,51062	0,9	<i>Potamogeton perfoliatus</i>	I02.02 Vitapohjat
10	61,60592	21,51179	0,7	<i>Myriophyllum spicatum</i>	I02.05 Ärviäpohjat
11	61,60394	21,51328	0,28	<i>Potamogeton pusillus</i> , <i>Potamogeton perfoliatus</i>	I02.02 Vitapohjat
12	61,60256	21,51195	0,4	<i>Potamogeton perfoliatus</i>	I02.02 Vitapohjat
13	61,60217	21,50541	0,67	<i>Myriophyllum spicatum</i> , <i>Potamogeton perfoliatus</i>	I02.05 Ärviäpohjat
14	61,60378	21,50016	1,2	<i>Potamogeton perfoliatus</i> , <i>Myriophyllum spicatum</i>	I02.02 Vitapohjat
15	61,60352	21,49987	1,44	Ei lajihavaintoa	Ei luontotyyppiä
16	61,60518	21,50219	1,4	<i>Potamogeton perfoliatus</i>	I02.02 Vitapohjat